

Toekomstvisie 2030

Gemeente Amsterdam
Stadsdeel Noord

Inhoud

Voorwoord	3
Inleiding	5
1. Noord als dynamisch onderdeel van Amsterdam	8
2. De karakteristieke kwaliteiten van Noord	12
3. Ruim baan voor initiatief	15
4. De verschillende gebieden van Noord	18
5. Hoe die stip aan de horizon te bereiken	24
Appendix. Trends en ontwikkelingen	27

Voorwoord

Met trots presenteer ik u een bijzonder document: de Toekomstvisie 2030 van Amsterdam-Noord. Het is nadrukkelijk geen visie van het stadsdeelbestuur alleen; deze Toekomstvisie vormt de weerslag van vele gesprekken tussen bewoners, ondernemers, bedrijven, publieke instellingen en het stadsdeel over de vraag hoe Noord er over krap twee decennia zou moeten uitzien. De aangedragen ideeën en suggesties zijn verwerkt tot één gemeenschappelijk wensbeeld voor Amsterdam-Noord in 2030. Het resultaat is een visie van allen die zich betrokken voelen bij Noord en de komende jaren samen verder willen werken aan de vernieuwing ervan.

Bij de totstandkoming van deze Toekomstvisie kon Noord voortbouwen op de toekomstvisie uit 2001 Panorama Noord en de goede ervaringen uit de afgelopen twaalf jaar. De kracht van Noord is dat het zich geleidelijk ontwikkelt zonder pasklaar, vooraf ingevuld plan. De afgelopen jaren openbaarden zich de mogelijkheden van de Noordelijke IJ-oever en opende Noord zich geleidelijk naar de rest van Amsterdam, juist door ruimte te laten voor nieuwe initiatieven en experiment. In het begin door vestiging van pioniers met in het kielzog grotere internationale bedrijven. Nieuwe kleinschalige bedrijven, studenten, creatieve broedplaatsen, creatieve industrie en horeca hebben duidelijk hun plek gevonden in Noord. Tegelijk maakten ook andere delen van Noord een metamorfose door. In de Banne en de Waterlandpleinbuurt zijn inmiddels de tastbare resultaten te zien van de vernieuwing van het naoorlogse Amsterdam. Er zijn woningen, winkelcentra en andere wijkvoorzieningen verrezen die het leefklimaat en het imago van Noord flink hebben versterkt. Het zijn allemaal grote en onomkeerbare stappen. Tegelijk moeten we ons realiseren dat we nog maar aan het begin staan. De toekomst vraagt om een nieuwe benadering van de lokale ruimtelijke, sociale en economische ontwikkeling.

Naar een dergelijke benadering hebben we met onze gesprekspartners gezocht bij het formuleren van deze Toekomstvisie. Het streven is om de metamorfose van Noord voort te zetten, op een organische manier en met betrokkenheid van zoveel mogelijk initiatiefnemers. Noord zal verder veranderen. Het wordt een opgave van allen die iets willen in Noord, die dit deel van de stad een warm hart toedragen en die medeverantwoordelijk willen zijn voor zijn toekomst. Het steeds

weer zoeken en vinden van aansluiting tussen de eigen wensen van noorderlingen en een zich ontwikkelende omgeving is en blijft de kracht van Noord. De Toekomstvisie 2030 biedt alvast een inspiratiebron, een stip aan de horizon, een wenkend perspectief voor 2030 voor toekomstige beleidsmakers.

Wij bieden de raad deze Toekomstvisie aan op een moment dat binnen de taakverdeling tussen stad en stadsdelen in 2014 vele bevoegdheden centraal belegd gaan worden, terwijl in deze visie juist geconstateerd wordt dat initiatieven op decentraal niveau gefaciliteerd en geregistreerd zouden moeten worden. Daarin schuilt de kracht van Noord en daarin zullen toekomstige beleidsmakers een goede balans moeten vinden.

Namens het Dagelijks Bestuur,
Rob Post

Inleiding

Noord 2030, een stip aan de horizon

Voor u ligt ter vaststelling de Toekomstvisie 2030 van Amsterdam-Noord. De vorige visie voor stadsdeel Amsterdam-Noord "Panorama-Noord" is door de Stadsdeelraad in 2001 vastgesteld. "Panorama-Noord" was het resultaat van een uniek proces genaamd "Noordwaarts", dat in september 1999 is begonnen en waaraan heel veel Noorderlingen en ook een groot aantal niet-noorderlingen met veel enthousiasme hebben meegedaan. Gezien de grote ontwikkelingen die Amsterdam-Noord sinds 2001 heeft doorgemaakt en de financiële en bestuurlijke veranderingen waarvoor het stadsdeel gesteld staat is het stadsdeelbestuur van mening dat het tijd is voor een 'geactualiseerde' toekomstvisie voor 2030. Het stadsdeelbestuur kiest hiermee juist ook in moeilijke tijden voor perspectief en voor de toekomst.

Actualisatie

Bij die keuze hoort een regelmatige herijking van de visie op de toekomst; een herijking die inspireert en energie geeft. De nieuwe visie heeft de oude daarom als vertrekpunt genomen. De voorliggende Toekomstvisie 2030 vervangt daarmee niet 'Panorama Noord', maar bouwt daarop voort en kan gezien worden als een actualisatie op basis van de ontwikkelingen sinds 2001 en nieuwe inzichten in 2013.

De visie vormt het sluitstuk van de vele gesprekken die vanaf september vorig jaar zijn gevoerd met en tussen bewoners, ondernemers, bedrijven, publieke instellingen en het stadsdeel, over de vraag hoe Noord er over krap twee decennia zou moeten uitzien. De aangedragen ideeën en suggesties zijn verwerkt tot één gemeenschappelijk wensbeeld voor Amsterdam-Noord in 2030, een 'gemeenschapsvisie'.

Gemeenschapsvisie

Waarom een 'gemeenschapsvisie'? Omdat het niet meer van deze tijd is dat de ontwikkelingen binnen een leef- en werkomgeving van bovenaf, door de over-

heid, worden bepaald. De samenleving verandert op dit moment snel. Voorheen werd ze door centrale overheden en maatschappelijke organisaties aangestuurd, de laatste jaren ontwikkelen we ons duidelijk in de richting van een netwerksamenleving. Steeds vaker komen individuen, initiatiefgroepen of zelfstandig ondernemers op eigen initiatief bij elkaar om hun doelen te verwezenlijken, buiten de gevestigde instituties en gebaande paden om. Dat vraagt om een overheid die loslaat en niet meer alles van a tot z zelf wil bedenken en beheersen. Deze toekomstvisie schetst daarom een gemeenschappelijke stip op de horizon, in het besef dat er een gezamenlijke ontwikkelkracht nodig zal zijn om daar te komen.

Bestuurlijk stelsel

Binnen deze ontwikkeling kunnen de wijzigingen in het Amsterdamse bestuurlijke stelsel per 2014 niet onvermeld blijven. Hoe de rolverdeling tussen stad en bestuurscommissies in de 'stadsdelen' in de praktijk gaat functioneren, zal nog moeten blijken. Vast staat dat in de nieuwe taakverdeling veel bevoegdheden centraal stedelijk zijn geworden.

Uitgangspunt van deze gemeenschapsvisie voor Amsterdam-Noord is de flexibiliteit om snel in te kunnen springen op maatschappelijke ontwikkelingen en het bieden van ruim baan aan lokale initiatieven. We streven naar een overheid die niet forceert, maar één die de ontwikkeling begeleidt door initiatief te faciliteren. Meer dan voorheen is er aanleiding om initiatieven van burgers en ondernemers van dichtbij te ondersteunen. Dit vormt een grote uitdaging voor toekomstige beleidsmakers in de gemeente Amsterdam en de Bestuurscommissie in Amsterdam-Noord in een situatie waar bevoegdheden juist verder van de plaatselijke ontwikkelingen zijn neergelegd.

Drie hoofddoelstellingen geven de richting aan

Uit de vele gesprekken die het stadsdeel ter voorbereiding op deze Toekomstvisie heeft gevoerd met bewoners, ondernemers, buurgemeenten en maatschappelijke organisaties kwam natuurlijk geen eenduidig beeld naar voren. Belangen en behoeftes lopen uiteen, wensen en smaken verschillen. Maar het was niet

moeilijk uit alle geopperde suggesties drie hoofddoelstellingen te destilleren die we gezamenlijk als richtinggevend kunnen nemen voor de toekomst van Noord:

1. Noord wil zich flink ontwikkelen om een (nog) dynamisch(er) onderdeel te worden van de stad Amsterdam.
2. Daarbij is het van even groot belang de eigen, unieke kwaliteiten te bewaken en verder te versterken.
3. En tot slot wil Noord een deel van Amsterdam zijn waarvoor burgers, ondernemers en overheid samen tekenen, met veel ruimte voor eigen initiatief van alle participerende partijen.

Dit zijn de thema's waaraan Noorderlingen blijkens alle gevoerde gesprekken het meeste waarde hechten en op deze drie pijlers richt zich dan ook deze Toekomstvisie.

De tekst die volgt gaat uitvoerig in op elk van deze drie hoofdlijnen. Ze zet uiteen wat deze hoofdlijnen betekenen voor de algemene koers die Noord zal gaan varen (hoofdstukken 1, 2 en 3) en hoe dat zijn weerslag kan gaan krijgen in de verscheidene wijken en buurten van Noord (hoofdstuk 4).

Speerpunten

Nadrukkelijk kiest het stadsdeel er met deze Toekomstvisie niet voor een traditioneel, ruimtelijk programma te presenteren dat vooruitloopt op waar en wanneer de beoogde ontwikkelingen precies gaan plaatsvinden – dat kan ook niet bij een proces dat juist niet van overheidswege wordt aangestuurd. Wel belicht hoofdstuk 5 tien speerpunten van de Toekomstvisie 2030. Deze hebben we op een rij gezet, samen met aandachtspunten wat betreft financiering en realisatie. Het waarmaken van al deze speerpunten zal afhangen van goed samenspel van burgers, particuliere initiatiefnemers en verschillende overheden.

1. Noord als dynamisch onderdeel van Amsterdam

In 2030 is het IJ het centrum van Amsterdam en heeft Noord zich ontwikkeld tot een dynamisch onderdeel van de Amsterdamse regio. De vele ontwikkelingen hebben Noord een nieuw aanzien geven. De Noord/Zuidlijn rijdt inmiddels en zorgt voor een snelle verbinding met de rest van de stad. Ook het overige vervoersnet is uitgebreid. Het is voor reizigers stukken gemakkelijker geworden om Noord te bereiken of te verlaten – per fiets, pont, metro, bus, auto of watertaxi. En vooral ook: via een brug over het IJ, ergens tussen Buiksloterham/Westerdok en Javaeiland/Hamerstraatgebied. Waarom? Een serieus te nemen hoogstedelijk centrum kan niet zonder.

Noord biedt volop ruimte voor binnenstedelijke ontwikkeling

Het inwonertal van Noord groeit van 88.000 in 2013 naar 120 duizend in 2030.¹ Dat betekent dat er ongeveer 14.500 woningen worden bijgebouwd (20% van de nieuwbouw in Amsterdam in deze periode). Dat is een forse opgave, maar één die goed aansluit bij de mogelijkheden van het stadsdeel en bij de vraag uit de regio. De verborgen woningbehoefte in de Amsterdamse regio is groot, in tegenstelling tot de krimp in de woningmarkt elders in Nederland. Er is dringend behoefte aan nieuwe woningen in Amsterdam om de toestroom van jongeren op te vangen die naar verwachting tot 2030 naar de stad zullen trekken.

Noord is voor de bouw van deze nieuwe woningen de uitgelezen plek. De oude bedrijventerreinen aan de noordelijke IJ-oever kunnen verder worden herontwikkeld en ook de zones rond de Noord/Zuidlijn bieden volop gelegenheid om nieuwe woon- en bedrijfsruimte te creëren met een centrum-stedelijke uitstraling. Zo ontstaan als het ware twee assen met intensieve stedelijke bouwontwikkeling. Beide assen zullen ruimte bieden voor stedelijke en zelfs internationale instellingen op het gebied van cultuur, toerisme en onderwijs.

Door de stad op deze manier 'binnenstedelijk' uit te breiden hoeft niet te worden uitgeweken naar de randen. Daardoor, en door het gegeven dat woonruimte ontstaat in reeds bebouwde gebieden, hoeft het groen dat zo kenmerkend is voor Noord niet te worden aangetast. Bijkomend voordeel is dat optimaal gebruik kan worden gemaakt van bestaande voorzieningen en reeds aangelegde infrastructuur – met de nodige kostenbesparingen als gevolg.

De ontwikkeling van de gebieden langs de IJ-oever en de Noord/Zuidlijn die de afgelopen jaren al in gang is gezet, wordt de komende jaren daarom met voorrang voortgezet. Het stadsdeel en de stad Amsterdam maken duidelijk wat hun voor ogen staat met deze gebieden, waarna het aan de initiatiefnemers is daar nader invulling aan te geven. Stadsdeel en stad investeren alvast in ontwikkelingen die de waarde van het gebied verhogen, zoals een betere bereikbaarheid door middel van extra veren, fietspaden en bruggen en een verhoging van de kwaliteit van de openbare ruimte.

Bevolking, woningaanbod en bedrijvigheid worden gevarieerder

Noord wordt een 'arrival city', waar zich jongeren vestigen die naar Amsterdam trekken om er te studeren of te werken. Maar ook jonge gezinnen uit de rest van Amsterdam vinden hun weg naar Noord. Zij worden aangetrokken door de nieuwe woningen die tussen nu en 2030 worden gebouwd en die tegemoet komen aan hun behoeften. Ook sociale huurwoningen die vrijkomen voor verkoop trekken jonge gezinnen en starters naar Noord, vooral in de vooroorlogse wijken. Daarnaast telt de Noordse bevolking een toename aan kenniswerkers en werknemers van de vele nieuwe bedrijven die zich vestigen aan de IJ-oever. Veelal gaat het om bedrijven in de creatieve industrie, de zakelijke dienstverlening of het toerisme, maar ook het aantal zorg- en onderwijsinstellingen neemt toe.

Wat betekent dit voor de bevolkingssamenstelling en de bedrijvigheid in de buurt? De bevolking van Noord wordt meer divers; het woningaanbod gevarieerder. Om de diversiteit binnen de bevolking te bewaren zien overheid en woningcorporaties er streng op toe dat sociale huurwoningen worden bewoond door de economisch minder sterke groepen waarvoor zij zijn bedoeld. Door vol in te zetten op de bouw van relatief goedkope woningen voor instromende jongeren, studenten en starters, wordt tegelijk het prijsopdrijvend effect van de vernieuwing gedempt.

De scherpe scheiding tussen bedrijventerreinen en woonwijken vervaagt; die sluit niet meer aan op het functioneren van een stad in 2030. De bedrijvigheid in Noord verandert flink, een proces dat zich grotendeels zonder overheidssturing voltrekt. Zware industrieën aan de IJ-oever zullen zich steeds meer terugtrekken, waardoor daar ruimte ontstaat voor wonen gecombineerd met horeca, creatieve

bedrijvigheid en nieuwe nautische industrie. Tegelijk nemen in voormalige woonwijken bedrijvigheid en dienstverlening toe.

Behoud en innovatie van de maakindustrie is een speerpunt in deze visie. Het gaat om bedrijfstakken die materialen tot nieuwe producten verwerken. Denk aan metaalbewerkende industrie, grafische industrie en scheepsbouw. Deze bedrijfstakken richten zich steeds meer op verduurzaming van de industriële productie. Ze vormen een belangrijk, stuwend onderdeel van de economie van de Amsterdamse metropoolregio en zijn van oudsher sterk in Noord. Deze troef behoudt het ook zeker de komende decennia. Zo geeft Noord met Zaanstad een nieuwe invulling aan de scheepsbouw die er sinds jaar en dag heeft gebloeid; na de komst van HISWA (de beurs en de haven) naar de NDSM-werf in 2012 is in 2030 een stevige nautische bedrijvigheid op gang gekomen rond de jachtbouw.

Noord trekt onderwijs, vakopleidingen en kenniscentra

Noord speelt hierop in door vakopleidingen en kennisinstituten aan te trekken waaraan nieuwe en traditionele industrieën in Noord en de haven behoefte hebben. Te denken valt aan een hbo-techniekopleiding of een opleiding op het gebied van de scheepvaart. Ook andere vakopleidingen, hbo-opleidingen, een kunstopleiding of universitaire onderwijsinstellingen kunnen op een warm welkom rekenen. Noord maakt in 2030 volop deel uit van de digitale, internationale kennissamenleving. Binnen het onderwijs gaat daarom veel aandacht uit naar taalverwerving. De jeugd van Noord beschikt straks over het taalniveau dat nodig is om kennis te verwerven, zich vrijuit te bewegen door onze informatiemaatschappij en buitenlandse contacten te onderhouden in een steeds internationaler georiënteerd Amsterdam en Noord.

Sterk vervoersnet verbindt de IJ-oeveren

Noord wordt nauwer verbonden met het centrum, het westen en het oosten van de stad. Van belang hiervoor zijn onder andere de drie bestaande verkeerstunnels – de Coentunnel is inmiddels verbreed – en de voltooiing van de Noord/Zuidlijn. Noord beschikt in 2030 over een fijn vertakt netwerk van openbaar vervoer dat via het Centraal Station naadloos aansluit op het landelijke railnet. In zo'n netwerk past ook een metroring die sluit door doortrekking onder het IJ, tussen station Sloterdijk en station Noorderpark of Sixhaven. De Noord-Zuidlijn is uitgebreid tot Schiphol, waardoor het vliegveld binnen een kwartier te bereiken is. De omgeving van de Sixhaven, tegen die tijd een geliefd uitgaansgebied, wordt uitstekend bereikbaar door toevoeging van het derde Noordse metrostation Sixhaven.

Even belangrijk voor vele Noorderlingen en bezoekers van Noord is dat beide zijden van de oevers beter bereikbaar worden per fiets of te voet. In 2030 zijn er daarom fiets- en wandelbruggen en veren met voldoende capaciteit. Ook elders is het aantal veerverbindingen, de capaciteit en de frequentie goed afgestemd op het sterk groeiende aantal reizigers tussen beide oevers van het IJ. In de wandel- en fietsboulevard langs het water zijn enkele ontbrekende schakels aangelegd, waardoor een ononderbroken verbinding ontstaat tussen de west- en de oostkant van de oever. De aantrekkelijke punten aan de oevers worden verbonden via een cirkelpont. In aanvulling daarop bieden watertaxi's vervoer op maat over het water.

Daarnaast zoeken Zaanstad en Amsterdam aansluiting en deelt Zaanstad met Noord de enorme ontwikkelingsmogelijkheden van gebieden aan de Zaan en de Noordelijke IJ-oever. Daarom wordt in westelijke richting de aansluiting met Zaanstad gemaakt via nieuwe fiets- en busverbindingen. Op locaties langs de verbindingen worden, waar de milieuruimte dit toelaat, vòòr 2030 aanzetten gedaan tot transformatie naar gemengde woon-werkgebieden.

Cultuur, toerisme en uitgaansleven floreren

Een cultuur, een samenleving ontstaat bij de gratie van ontmoetingen. Daarom zijn kunst, cultuur en sport van onmiskenbaar belang. Waar mensen deelnemen aan kunst en cultuur of aan sportactiviteiten ontstaat een gezond sociaal klimaat; mensen floreren bij de mogelijkheid anderen te ontmoeten, gezamenlijk inspanningen te leveren en op die manier nieuwe dingen over zichzelf en elkaar te ontdekken. Cultuur verbindt kortom bewoners. En dat niet alleen; kunst en cultuur staan ook borg voor waardevol erfgoed en dagen constant uit tot vernieuwing. Van vernieuwing zindert het in 2030 letterlijk aan het IJ. De aansluiting met de stedelijke dynamiek is overal merkbaar; aan de kwaliteit van de architectuur, het niveau van het theatraanbod en de ruimte voor experiment in bijvoorbeeld de beeldende kunst of de designsector.

Het zwaartepunt van de culturele voorzieningen en uitgaansmogelijkheden in Amsterdam ligt aan weerszijden van de IJ-oeveren. Het IJ vormt een levendig waterplein met een aantrekkelijke wandel- en fietsroute langs de noordelijke oever, de IJ-boulevard. Horecagelegenheden en culturele hotspots aan de oevers zijn onderling verbonden door een circulaire veerverbinding. Hierdoor voelt het IJ als een bruisend centrumgebied voor heel Amsterdam, waar ook voor jongeren veel te beleven is. De noordelijke IJ-oever is geen uitwijkruimte van het uit zijn

voegen gegroeide Centrum, maar voegt aan het culturele en uitgaansleven van de stad echt een eigen, ongepolijste kwaliteit toe. Daarmee oefent ze een grote aantrekkingskracht uit op nieuwe stedelingen en experimenterende ondernemers. Noord en het centrum van Amsterdam ontmoeten elkaar aan het IJ en versterken elkaar.

Daarnaast benut Noord zijn recreatieve mogelijkheden voor bezoekers. De Noordelijke IJ-oever met zijn Eye filmmuseum en de NDSM-werf, de Waterlandse Zeedijk en Waterland ontwikkelen zich tot belangrijke toeristische trekpleisters. Ze staan in 2030 op het programma van elke buitenlandse toerist. Die ziet ze als onderdeel van de Amsterdamse hoogtepunten, samen met de grachtengordel, het Rijksmuseum en het Vondelpark.

Speerpunten

1. Brug over het IJ
2. Sluiten metroring, (Sloterdijk – CS over noordelijke IJ-oever) en doortrekken Noord-Zuidlijn naar Schiphol
3. 14.500 extra woningen op locaties Elzenhagen-Zuid en -Noorderkwartier, Buiksloterham, NDSM-werf, Hamerstraatgebied, Metaalbewerkersweg
4. Woningen voor jongeren en starters

¹ Deze groei is gebaseerd op de woningbouw aantallen van Stadsdeel Noord in de periode 2010 – 2030, zoals ingeschat in Structuurvisie Amsterdam 2040 en op een gemiddelde gezinsgrootte van 2.2

2. De karakteristieke kwaliteiten van Noord

Zomaar een greep uit de dingen waar Noorderlingen in 2030 trots op zijn en waar ze ook zuinig op willen blijven: de parels Zonneplein en Purmerplein en bijzondere monumenten, zoals de Krijtmolen. Het bloeiende verenigingsleven en de verrassende evenementen die overal plaatsvinden. De ruimte om te pionieren en het prachtige Waterland – de dorpsgezichten, de Waterlandse Zeedijk, de vogels, de ruimte. Het industriële erfgoed, met de kenmerkende kranen en immense hallen. Of dat we bij sportevenementen samen de straten oranje kleuren en elkaar gedag zeggen op straat. Als geen ander deel van de stad Amsterdam heeft Noord die eigen, sterke identiteit, een optelsom van vrijheid, ruimte, vriendelijkheid en eigenzinnigheid.

We hebben al gezien hoe Noord in 2030 een dynamisch onderdeel vormt van de stad Amsterdam. Even belangrijk is dat Noord zijn eigen karakteristieke kwaliteiten niet is kwijt geraakt. Het zijn de redenen waarom mensen zo graag in Noord wonen en werken en waarom anderen Noord graag bezoeken. Het is belangrijk deze kwaliteiten te koesteren en waar nodig te versterken. Op die manier zal Noord zijn rol als dynamisch onderdeel van Amsterdam vervullen: niet door de luiken te sluiten, maar door zich vanuit zijn eigen krachten verder te ontwikkelen.

Noord combineert water, groen en stedelijk gebied

Amsterdam-Noord biedt binnen een fietsafstand van minder dan vijf kilometer de reuring van het Amsterdamse stadscentrum, de pracht en de levendigheid van het water aan het IJ, de historische charme van de tuindorpen en de Waterlandse Zeedijk en de ruimte van een uitgestrekt veenweidegebied ten noorden van de Ring A10. Direct aan het IJ ademt Noord een bruisende stedelijke sfeer, bij het Waterlandse groen is het rustig en landelijk. In 2030 bestaat nog altijd deze goede balans tussen stad, natuur en water. Over de stedelijke ontwikkeling binnen Noord en langs de noordelijke IJ-oever wordt in deze Toekomstvisie veel gezegd. Op deze plek refereren we graag ook aan het belang van het behoud van de vele grote parken en groene scheggen binnen de Ring A10 en het landelijk gebied daarbuiten, dat in oppervlakte iets groter is dan het stedelijk gebied van Noord. Landelijk Noord is in 2030 nog altijd niet bebouwd. De parken en groene

scheggen zijn door fiets- en wandelpaden beter met elkaar verbonden, waarbij de verbinding van het Noorderpark en het Vliegenbos, via de verkeersrotonde 'Zevenster', met prioriteit aangepakt gaat worden. Ruimte en groen in de woon- en werkomgeving werken bevorderend voor de gezondheid, maar spelen in 2030 ook een belangrijke rol bij ontmoetingen, werk, sport en vrijetijdsbesteding.

Noord kenmerkt zich door contrasten

Noord kenmerkt zich door zijn sterk contrasterende buurten, dijklinten, nieuwe bedrijventerreinen en verouderde bedrijventerreinen in transitie. Op die variëteit wil Noord zuinig zijn. Behalve op de nieuwe hoogbouw langs de IJ-oever en de stationsknopen koestert Noord in 2030 nog altijd de kleinschalige tuindorpen en lintbebouwing op de dijken met hun hechte gemeenschappen, de ruwe industriële uitstraling op delen van de IJ-oever met soms monumentale waarde en het vele groen dat het gebouwde gebied 'dooradert', zoals het Noorderpark, Vliegenbos, en buurtgroen zoals in de Molenwijk. Ook het behoud van de openheid en het historische karakter van landelijk Noord zal altijd op ons prioriteitenlijstje blijven staan. Landelijk Noord blijft onbebouwd en ontwikkelt zich verder als ontspanningsgebied in een agrarische omgeving voor de stedeling. Het bovenstaande betekent bijvoorbeeld dat Noord niet zal meewerken aan hoogbouw in een tuindorp; de tuindorpen en lintbebouwing blijven als ensemble beschermd. Hergebruik van karakteristieke gebouwen, zoals de voormalige industriële gebouwen en scheepshallen aan de IJ-oever, heeft de voorkeur boven sloop en vervangende nieuwbouw.

Om de diverse gebieden en buurten beter met elkaar te verbinden zijn in 2030 extra bruggen (zoals de twee fietsbruggen over het Noordhollandsch kanaal in het Noorderpark), tunnels (bijvoorbeeld de Bongerd tunnel) en fietspaden (zoals tussen de Werengouw en de Banne) aangelegd waardoor Noorderlingen zich gemakkelijk, veilig en zonder omwegen van de ene naar de andere buurt kunnen gaan. Voorzieningen als scholen, zorgcentra en winkels worden zó gesitueerd dat ze voor meerdere wijken nuttig zijn. Ze verbinden dan oude en nieuwe wijken en daarmee oude en nieuwe bewoners. Dit voorkomt ook dat wijken achteruit gaan doordat ze in een isolement raken.

In Noord is de ontstaansgeschiedenis van het land en de stad te zien

De Waterlandse Zeedijk loopt van oost naar west dwars door het bebouwde deel van Noord en beschermt landelijk Noord tegen het IJmeer/Markermeer. De dijk vormt daardoor een belangrijk beeldbepalend en structurerend element. Aan deze dijk liggen oude dorpjes als Durgerdam, Schellingwoude, Nieuwendam en Buiksloot met hun karakteristieke (houten) huizen. Het veengebied achter de dijk is in middeleeuwen ontgonnen, een aantal meren en dijkdoorbraken is droog-gemaakt en later bebouwd. De ontstaansgeschiedenis van het land is ook in het bebouwde gebied nog vaak beleefbaar: fietsend vanaf de Buiksloterdijk voel je de weg aflopen naar de bodem van de voormalige Buikslotermeer. Op andere plekken volgt de ligging van de straat de oude verkavelingspatronen. Waar de Waterlandse zeedijk is verdwenen of niet meer herkenbaar is, herstellen we die of maken we de dijk beleefbaar.

De Noordse mentaliteit

Noorderlingen willen elkaar leren kennen en werken graag samen aan het vervolmaken van hun leefomgeving. Wat nieuwkomers vaak opvalt is dat Noorderlingen elkaar vaak groeten op straat; binnen de stedelijke omgeving is het er bijna dorps, zonder de soms beklemmende sociale controle van het platteland. De mentaliteit van Noord is er één van aanpakken en dingen niet moeilijker maken dan ze zijn. Dat leidt ertoe dat bewoners en ondernemers zelf plannen maken om hun buurt aantrekkelijker te maken – zoals voor het gebruik van de Tolhuistuin, voor de plaatsing van windmolens of voor het toegankelijker maken van de openbare ruimte.

Om dit ook in de toekomst te blijven stimuleren gaat het stadsdeel door met het organiseren van bijeenkomsten voor nieuwe bewoners en krijgt initiatief ruim baan.

Speerpunten

5. Beschermen en versterken Waterlandse Zeedijk
6. Landelijk Noord onbebouwd en ruimte voor recreatie en natuurontwikkeling
7. Verbinden oud en nieuw
verbinden van nieuwe stedelijke gebieden aan het IJ met naastgelegen, bestaande woonwijken

3. Ruim baan voor initiatief

In 2030 staat het initiatief centraal. Eigen verantwoordelijkheid en initiatieven van bewoners of vanuit de markt staan in Noord hoog in het vaandel. Initiatieven tot activiteiten, verandering of vernieuwing komen van zowel burgers als bedrijven, maar ook van nieuwe netwerken tussen bedrijven, instellingen en burgers. Samen energie opwekken, samen bouwen (bijvoorbeeld zelfbouw), verbouwen (stads-landbouw) en zorgen voor de eigen omgeving en elkaar (wijkondernemingen) dragen bij aan de sociale binding van Noorderlingen. De overheid concentreert zich op een aantal basistaken, waaronder een sociaal vangnet en geeft daarnaast ruim baan voor initiatief, passend bij een nieuwe tijd. Inspireren, stimuleren en faciliteren maar niet forceren. Dat is waar de overheid voor staat.

Het stadsdeel stimuleert contact tussen bewoners

Het stadsdeel wil dat iedereen zich thuis voelt in Noord. In een netwerksamenleving is het leggen en onderhouden van contact essentieel. Mensen leggen contacten via scholen, sport, in de openbare ruimte, via hun werk en steeds meer via nieuwe media. Contact vindt plaats op gebieden waar bewoners, ondernemers, instellingen en overheid elkaar nodig hebben en bereid zijn samen initiatief te nemen. In 2030 zijn daarom vele kleinschalige, informele ontmoetingsruimten beschikbaar, zoals horecagelegenheden, sportclubs en buurtkamers, waarvan veel specifiek gericht op jongeren. De openbare ruimte heeft aan belang gewonnen als ontmoetingsplek, mede omdat het stadsdeel de aanleg of bouw van zulke plekken heeft gestimuleerd. Ook stimuleert de overheid contacten tussen Noorderlingen door de verdere aanleg van de digitale infrastructuur, bijvoorbeeld via websites waarop buurtgenoten onderling van alles in hun wijk kunnen regelen en organiseren.

Maatwerk vormt de nieuwe standaard

Mensen hebben verschillende interesses en behoeften en verschillen in potenties en talenten. Of het nu gaat om zorg en welzijn, om beheer van de openbare ruimte of om bouw- of ondernemersinitiatief, de overheid zal binnen algemene kaders aansluiten bij wat bewoners en ondernemers willen. Gedetailleerde regelgeving en gestandaardiseerde regie door het stadsdeel zijn in 2030 waar mogelijk geschrapt. Maatwerk is de nieuwe standaard.

Wat daarbij steeds als maatstaf moet worden genomen is de eigenheid van de

buurt, de kracht van het initiatief, de mogelijkheden die mensen hebben en hun specifieke behoeften. De verleiding kan groot zijn om een met succes beproefde aanpak in een heel andere omgeving te herhalen, terwijl die ergens anders helemaal niet werkt. Dat moeten we zien te vermijden; elke wens vraagt om een eigen aanpak. Het nieuwe elan is: iedereen denkt mee over zijn omgeving of mogelijkheden en is naar zijn of haar vermogen medeverantwoordelijk voor de uitvoering.

Vangnet

De overheid blijft een vangnet bieden voor die mensen die ondanks deze aanpak niet in staat zijn om op eigen kracht deel te nemen aan de samenleving. Ook in 2030 zullen armoede en de behoefte aan inkomenssteun in Noord nog altijd bestaan en zijn er groepen die geen werk hebben of maatschappelijk geïsoleerd zijn. De overheid biedt een vangnet aan degenen die zich niet kunnen beroepen op hun netwerk en het alleen niet redden. Bij het bieden van dit vangnet wordt altijd aangesloten bij datgene, wat mensen zelf kunnen en welke specifieke behoeften ze hebben.

Talentontwikkeling

Het stadsdeel gaat uit van de gedachte dat ieder mens talenten heeft, of die nu groot of klein zijn. In 2030 zijn onderwijs, opvang en vrijetijdsactiviteiten als sport, bibliotheek, spel en muziek goed op elkaar aangesloten om talenten van kinderen optimaal tot ontwikkeling te brengen. Vooral de taalontwikkeling op jonge leeftijd is van groot belang. Kinderen kunnen op één plek de hele dag leren, spelen en zich ontwikkelen, wat ouders beter in staat stelt werk- en zorgtaken te combineren. Dit soort plekken zijn stevig geworteld in de wijken. In overleg met ouders, leerlingen en buurtbewoners wordt invulling gegeven aan buitenschoolse activiteiten. Denk aan sporttrainingen, muzieklessen, kunstzinnige of culturele activiteiten, tuinieren of wat kinderen maar aanspreekt. Kinderen groeien zo op als sociale, betrokken, actieve Noorderlingen, met een groot hart voor Noord en voor elkaar.

Ook het middelbaar onderwijs en het beroepsonderwijs zijn beter aangesloten op de bedrijvigheid in Noord en de behoeftes in de wijk. De instroom van hoger opgeleiden in de Noordse bedrijven zal een impuls geven aan innovatie en

vernieuwing. Als laatste bestaat er een goede voedingsbodem voor talentontwikkeling van volwassenen, van het informele 'leren van de burens' tot een breed aanbod van volwassenenonderwijs.

Wijkontwikkeling

Het stadsdeel wil dat iedereen zich thuis voelt in Noord. Noord zoekt verbinding tussen oorspronkelijke bewoners en nieuwkomers, tussen oud en jong, arm en rijk, gezond en hulpbehoevend en tussen burgers, bedrijven en instellingen. Daartoe worden gemengde wijken gestimuleerd waarbinnen multifunctionele leefruimtes mogelijk zijn. Het is in 2030 eerder regel dan uitzondering dat wonen, werken en zorg in een wijk worden gecombineerd.

Zelfstandige winkeliers en kleine ondernemers hebben een positieve invloed op het sociale- en fysieke leefklimaat van de wijk en bieden bovendien werkgelegenheid. Daarom wil Noord ruim baan bieden aan alle goede initiatieven die passen bij de ontwikkeling en het imago van dit deel van Amsterdam, of die bijdragen aan de werkgelegenheid. Zowel 'oude' als 'nieuwe' bedrijvigheid wordt verwelkomd, van zakelijke dienstverlening en maakindustrie tot creatieve bedrijvigheid, kennis- en zorginstellingen, van zzp'ers en kleine bedrijven tot grotere bedrijven (mits de milieubelasting acceptabel is). Ook verbindingen van bedrijvigheid, onderwijs en duurzaamheid staan hoog in het vaandel, alles voor de versterking van de lokale economie en het welzijn van de Noordse bevolking.

We beschouwen een wijk om te beginnen niet als een ontwikkeling die 'af' is. Een wijk is geen zone waar alleen het stadsdeel een (beheer)verantwoordelijkheid heeft. Er zijn veel bewoners, ondernemers en vastgoedbezitters die zich betrokken voelen en die kennis en ideeën hebben over wat beter kan. Meer organisch ontwikkelen en beheren lopen daarbij naadloos in elkaar over. Die energie moet veel meer lucht krijgen. Als voorbeeld valt te denken aan de manier waarop de naoorlogse wijken worden opgeknapt en vernieuwd ter verlevendiging van de woonomgeving. Samen met bewoners, woningcorporaties en wijkondernemingen maakt het stadsdeel initiatieven op dit vlak mogelijk. Zo worden acties gestimuleerd die woon- en werkklimaat in de wijk combineren en worden initiatieven van bewoners om iets te doen met leegstaande gebouwen of met de openbare ruimte gestimuleerd. Ook zullen stadsdeel en woningcorporaties als daar behoefte aan is woningen samenvoegen of sommige sociale huurwoningen (kluswoningen) te koop aan bieden. Dit leidt tot meer initiatief van bewoners en organisaties, een sterkere binding tussen mensen en een grotere levendigheid van wijken.

Bewoners zorgen voor elkaar, ondersteund door zorgprofessionals

Ook in de zorg is in 2030 initiatief en vraag gestuurd werken meer centraal komen te staan. We doen een beroep op het aanpassingsvermogen van mensen en gaan uit van hun behoefte om de eigen regie over hun leven te voeren. Het vermogen zich aan te passen verschilt van mens tot mens. Mensen voelen zich niet alleen maar ziek of kwetsbaar. Zij willen zich zo gezond en zelfstandig mogelijk voelen, ook als zij ziek zijn of anderszins zorg nodig hebben. En zij willen het gevoel hebben dat zij invloed hebben op hun levensomstandigheden. Het stadsdeel stimuleert dat professionele zorgverleners samen met mensen op zoek naar datgene wat voor hen van waarde is en helpen hen te blijven doen wat voor hen van betekenis is. De zorgbehoefte wordt zoveel mogelijk geïntegreerd en op maat afgesteld in partnerschap met eerstelijns zorgprofessionals. Het informele netwerk van de zorgvrager (het gezin, vrienden, de buurt) moet één geheel gaan vormen met het professionele netwerk van zorgverleners (huisarts, welzijnsorganisaties, eerste- en tweedelijns zorgverleners). Daartoe wordt aangemoedigd dat mensen bijvoorbeeld via sociale media of speciaal daarvoor ingerichte websites met elkaar van gedachten wisselen over de zorg voor een zieke of oudere in hun midden.

Zorg vindt veelal in huis plaats, wat mede mogelijk is gemaakt door de grotere vrijheid in het samenvoegen van woningen en de combinatie van wonen en werken op of rond dezelfde plek, waardoor mensen naast hun werk gemakkelijker zorgtaken op zich kunnen nemen voor familieleden of vrienden. Ook stimuleert het stadsdeel de komst van een of meer zorghotels in afstemming met het ziekenhuis nieuwe stijl, zoals een geboortehotel, een hospice of een revalidatiehotel.

De rollen van het stadsdeel

De overheid heeft en houdt de taak de belangen en behoeften van burgers met elkaar in balans te brengen. Vaak gaat het immers om het verdelen van schaarse, aan ruimte, aan middelen, aan rechten. Ook moet de overheid garant blijven staan voor een sociaal vangnet, denk aan zorg, huisvesting, inkomen en andere basisbehoeften van meer kwetsbare burgers.

De overheid voert op minder brede schaal nog steeds regie op de ruimtelijke ontwikkeling. Zo zal het stadsdeel zich inspannen om die infrastructuur te ontwikkelen die als een vliegwiel kan werken voor (bouw)initiatieven in bepaalde delen van Noord. Het gaat daarbij om een nauwkeurige strategische afweging, waarbij de vraag naar de maatschappelijke meerwaarde scherp gesteld wordt.

Daarnaast heeft de overheid zich ontwikkeld tot een meedenkende partner voor bewoners, ondernemers en ontwikkelaars, die initiatieven verwelkomt en deze waar nodig een zet in de goede richting geeft. Het gaat niet alleen om zichtbare grotere initiatieven door marktpartijen of mondige burgers, maar ook om kleine lokale initiatieven, die vragen om versterking. Krachtige initiatieven vragen om ruimte binnen algemene kaders; een faciliterende rol van de overheid volstaat dan.

Weer andere initiatieven vragen om samenwerking of cocreatie tussen burgers en professionals, vooral die in de zorg. Het steeds op een passende manier omgaan met deze initiatieven vraagt om een overheidslaag die dicht bij de burgers opereert en voldoende slagkracht heeft om een bijdrage te leveren die er toe doet. Een stadsdeel of een bestuurscommissie heeft daarvoor het juiste schaalniveau.

Om invulling te geven aan deze nieuwe rollen zullen de komende tijd het stadsdeel, bewoners en ondernemers in Noord volop het experiment moeten aangaan. Met de bijdrage en invloed van velen zal gaandeweg een nieuw netwerkstelsel ontstaan waarmee handen en voeten kan worden gegeven aan de 'doe-democratie'. De samenleving is nooit af; het gaat om een continu proces van zien, versterken, verbinden, verdiepen, vernieuwen en verspreiden. Daarvoor zijn we samen verantwoordelijk.

Speerpunten

8. Faciliteren van initiatief 'van onderop'
9. Faciliteren van de maakindustrie
10. Aanboren van potenties van mensen
stimuleren van deelname en talentontwikkeling

4. De verschillende gebieden van Noord

Laten we ons even in het jaar 2030 begeven. Wat betekent de Toekomstvisie zoals hiervoor geschetst nu voor de verschillende gebieden in Noord? Hieronder geven we een impressie van hoe deze er in 2030 zouden kunnen uitzien en hoe mensen er in die tijd wonen, werken en leven. Achtereenvolgens verplaatsen we ons naar:

1. De dynamisch ontwikkelende noordelijke IJ-oever
2. De beschermde dorpsgezichten van oud Noord
3. De naoorlogse laag- en hoogbouw langs de ring A10
4. De groene zone rond het Noord-Hollands kanaal met de nieuwe Noord/Zuid-lijnstations
5. Het centrale winkel- en voorzieningencentrum Buikslotermeerplein
6. Het landelijk gebied ten noorden van de Ring A10

Noordelijke IJ-oever

De tien kilometer lange IJ-oever is een gebied met een grote dynamiek en veel ruimte voor nieuwe initiatieven. De fiets- en wandel-boulevard langs de IJ-route is een populaire plek om te recreëren, hard te lopen of anderen te ontmoeten. Via een van de vele ponten met nieuwe goed functionerende pontpleinen en watertaxi's bereik je zo de andere delen van de Noorderlijke IJ-oever of de overkant. De beeldbepalende wandel- en fietsbrug vergemakkelijkt de overtocht naar het centrum van Amsterdam. Via de Noord/Zuidlijn komen vele bezoekers naar Noord, maar vinden ook bewoners van hier hun weg naar de rest van de stad en Schiphol. Opvallend is dat pleinen en straten grotendeels verkeersarm of autovrij zijn; parkeergelegenheden voor auto's en fietsen bevinden zich veelal ondergronds.

Zaanstad en Amsterdam zoeken aansluiting. Zaanstad deelt met Noord de enorme ontwikkelingsmogelijkheden van gebieden aan de Zaan en de Noordelijke IJ-oever. Daarom wordt in westelijke richting de aansluiting met Zaanstad gemaakt via nieuwe fiets- en busverbindingen. Op locaties langs de verbindingen worden, waar de milieuruimte dit toelaat, vòòr 2030 aanzetten gedaan tot deze waterfron-

tontwikkeling door o.a. ontwikkeling van de Klaprozenweg naar een stadsstraat; wonen-werken op de terreinen Metaalbewerkerweg en Melkweg; verdere transformatie naar minder milieuhinderlijke bedrijvigheid op het Cornelis Douwesgebied en door verbetering van recreatief gebruik van de Noorder IJ-plas.

Rondom het filmmuseum EYE, staan in 2030 veel nieuwe gebouwen, waarvan het grootste deel hoogbouw. De uitstraling is modern stedelijk, met een bijzondere architectuur en kunst in de openbare ruimte. De straten worden bevolkt door bewoners, expats, tijdelijke buitenlandse arbeidskrachten, (internationale) studenten, kunstenaars en toeristen. Koffiecorners, winkeltjes en terrassen zijn tekenend voor deze levendige buurt, die zich verder kenmerkt door musea, podia, hotels, scholen, congrescentra en toeristische attracties (denk aan een reuzenrad).

De pontaanlanding Buiksloterweg is onderdeel van het centrum van Amsterdam geworden: met haar vele reizigers, de omringende horeca, cultuur en uitgaansmogelijkheden is het een van de belangrijkste stedelijke knooppunten. Hiervandaan vertrekken ponten naar Centraal station en de nieuwe cirkel-pont langs Noord- en Zuidoever. Taxibootjes varen af en aan. Het nieuwe Sixhavenstation van de Noord-zuidlijn is vol in bedrijf, vanaf dit station kan men direct naar Schiphol reizen.

De nieuwe woonbebouwing van Overhoeks loopt door in de Buiksloterham, waar ook ruimte is voor de (creatieve-)maakindustrie. Op kleinschalig niveau worden hier de meest bijzondere producten vervaardigd voor kleine, exclusieve marktsegmenten, bijvoorbeeld met gebruikmaking van de nieuwste technologische ontwikkelingen. Ook floreert de traditionele maakindustrie nog altijd, die inmiddels schoner is gaan produceren en minder overlast bezorgt aan omwonenden. Dit gebied trekt veel bedrijven aan die duurzaamheid nastreven. Er zijn enkele sterke samenwerkingsverbanden tussen bedrijven, die onder meer afspraken maken over het beheer van de openbare ruimte en het verbeteren van de veiligheid. In deze samenwerking worden ook de verenigingen van eigenaren betrokken van wooncomplexen en bewonersgroepen in deze buurt. In het gebied (samen met Overhoeks en NDSM) zijn er zo'n 6000 woningen bijgekomen. Veel bewoners hebben zelf hun woning gebouwd, waar ze in groepsverband samenwonen en werken. In het Johan van Hasseltkanaal West zijn waterwoningen gekomen, dicht bij horecagelegenheden met terrassen aan het water.

Ook in het iets verder van de IJ-oever gelegen Metaalbewerkerweg-gebied zijn er veel appartementengebouwen bijgekomen, met in de plinten bedrijfjes en detailhandel. Langs de Klaprozenweg staan hogere gebouwen met bezoekersfuncties op de begane grond, waardoor deze weg het karakter heeft gekregen van een stadsstraat.

De NDSM-werf is nog altijd een bijzonder gebied, met een optimale mix van functies, meerdere hoge woontorens en volop ruimte voor evenementen, cultuur,

markten en, ateliers. De scheepsbouwhistorie is nog overal zichtbaar en verleent deze plek haar stoere uitstraling. Scheepshelling, kraansporen en oude industriële gebouwen en elementen zijn gerenoveerd en hebben nieuwe, uiteenlopende functies gekregen. Het gebied onderscheidt zich door een combinatie van groot- en kleinschaligheid. Er zijn grote creatieve bedrijven, mediaorganisaties, hotels en horecagelegenheden, maar er is ook plaats voor broedplaatsen, ateliers, galleries, unieke winkels en kleinere horecabedrijven. Dit is een plek waar geëxperimenteerd kan worden en waar mensen ook kortdurend kunnen werken of verblijven. Er wordt intensief samengewerkt op het gebied van energievoorziening. De jachthaven van HISWA heeft grote synergie tussen bedrijven opgeleverd en levendigheid aan de westkant van het NDSM-gebied tot stand gebracht, daar waar het bedrijfengebied Cornelis Douwesterrein begint. Dit gebied is in de loop der jaren steeds minder milieubelastend geworden. Er is meer arbeidsintensieve bedrijvigheid bijgekomen. De bedrijven hebben gezamenlijk het initiatief genomen tot het beheer van de buitenruimte en het waarborgen van de veiligheid. Een nieuwe fietspad langs de Noorder IJplas en een nieuwe snelbus leiden naar Zaandam en de Zaanoevers. Windmolens draaien aan de oevers van het Cornelis Douwesterrein en bij de Noorder IJplas.

De Noorder IJplas is ingericht als recreatief gebied. Op het oude sportpark Melkweg was aan de oostkant (tijdelijk) stadslandbouw, maar in 2030 zijn ook daar woningen en bedrijven verzezen. Aan de westkant, de zone langs de Coentunnelweg, zijn zogenoemde stadsverzorgende bedrijven gevestigd met bedrijfsprocessen die enige omgevingshinder met zich kunnen meebrengen.

De Oostkant van de Noordelijke IJ-oever is eveneens sterk veranderd. Al in 2014 start een extra pontdienst tussen het Azartplein en de Johan van Hasseltweg Oost en in 2030 heeft inmiddels ook de Cirkelpont er een halte. Mogelijk is er inmiddels ook een brugverbinding met de zuidkant van het IJ. Deze nieuwe verbindingen zullen een impuls geven aan de verdere ontwikkeling van het Hamerstraatgebied, net als het NDSM-veer voor de NDSM-werf heeft gedaan. Vooral de gebieden direct aan het water zijn in 2030 deels veranderd in woongebieden. Enkele bedrijven zijn op eigen initiatief weggetrokken, de grote gebouwen van Stork en Draka kregen nieuwe bestemmingen door een combinatie van restauratie, sloop en nieuwbouw. Er zijn restaurants, theaters, vernieuwende winkelconcepten, maakindustrie, architectenbureaus, broedplaatsen en woon-werk-units. Het Vliegenbos en de Rietlanden zijn mooie groene gebieden die door de komst van een pannenkoekenhuis, een speeltuin en hardlooproutes meer worden gebruikt dan voorheen. Een trekpontje over Zijkanaal K verbindt de twee groengebieden voor fietsers en wandelaars.

Oud Noord en tuindorpen

Wie in 2030 door de Vogelbuurt, de Van der Pekbuurt, de Bloemenbuurt of de tuindorpen Nieuwendam en Oostzaan wandelt, zal opvallen dat hier uiterlijk weinig is veranderd. In tegenstelling tot aan de noordelijke IJ-oever is hier juist alles aan gedaan om het vertrouwde (en deels beschermde) stadsgezicht te behouden. Een brug tussen de Van der Pekbuurt en Overhoeks en enkele bruggen over het zijkanaal I verbinden de tuindorpen met de rest van Noord.

Wat wel is veranderd, is de bevolkingssamenstelling. Behalve de oorspronkelijke bewoners worden de geliefde woningen in deze buurten nu ook gekocht of gehuurd door jonge gezinnen, studenten en kunstenaars. Ook zijn er woningen samengevoegd om grotere gezinnen te kunnen huisvesten.

Het 'dorpse' karakter van de buurten is onveranderd gebleven. Mensen kennen elkaar, zorgen goed voor hun buurt en groeten elkaar op straat. Er zijn nieuwe ontmoetingsplekken ingericht voor bewoners, zoals enkele buurtkamers, cafés, eethuisjes en koffiecorners.

Naoorlogse woningbouwzone

Gemoderniseerde huurwoningen, nieuwe hoogbouw met verrassende woonvormen en vele nieuwe ontmoetingsplekken voor bewoners; de naoorlogse woningbouwzone is in 2030 flink opgeknapt. Hier in de Molenwijk, Twiske en Oostzanerwerf, de Banne, Plan van Gool en de Waterlandpleinbuurt hebben de woningbouwcorporaties er hard aan getrokken om hun woningen te renoveren, aan te passen aan de moderne woonwensen en ze ook nog eens energieneutraal te maken. Veel woningen zijn aangesloten op het duurzame warmtenet. In de hoogbouw wordt geëxperimenteerd met verschillende woonconcepten. Niet alleen staan er kant-en-klare woningen te koop, ook is er een ruim aanbod aan zelfkluswoningen. Zo zijn er bijvoorbeeld etages gereserveerd die zestigplussers of jongeren zelf kunnen inrichten voor groepsbewoning. Deze etages lenen zich ook goed voor initiatieven op het gebied van begeleid wonen.

De komst van koffiecorners, horeca, bedrijfjes, winkels, huisartsen, flexwerkplekken en kinderopvang heeft gezorgd voor een levendig straatbeeld. Meer inwoners werken thuis of op flexplekken in de buurt. Samen beheren de bewoners de speeltuintjes voor hun kinderen en de groengebieden met stadslandbouw en volkstuintjes. Via collectieve investeringsinitiatieven leggen bewoners zonnecollectoren op de daken aan en exploiteren die. Veelal komt dit soort initiatieven online tot stand, via speciaal daartoe ingerichte buurtwebsites. Op die manier worden ook vraag en aanbod voor zorg geregeld, wat een goede aanvulling vormt op het vangnet van de overheid. De buurthuizen zijn verdwenen en hun

functie is overgenomen door de voormalige bibliotheken. Dit zijn gastvrije herbergen geworden waar mensen elkaar kunnen ontmoeten en waar bovendien diverse loketdiensten gevestigd zijn. Veel actieve bewonersverenigingen beheren zelf een 'huiskamer' in hun woongebouw.

Strook Noordhollandsch Kanaal

Langs het Noordhollandsch Kanaal loopt een groenzone met een rechtstreeks fietspad naar landelijk Noord. In deze strook ligt het Noorderpark, het belangrijk-

ste park in Noord met horecavoorzieningen, een zwembad, voetbal- en volleybalvelden, fitnessstoestellen en ruimtes voor (geluidsarme) evenementen.

Het park wordt druk bezocht, niet alleen door Noorderlingen maar ook door bezoekers uit andere delen van Amsterdam. Zij komen er snel met de metro, die een station heeft bij het park. Op loopafstand van dit station Noorderpark ligt ook het nieuwe Mospleinwinkelcentrum. Bovenop het station kan (nog) een hoog gebouw komen met een bijzondere functie, zoals een hoge school of een universiteit.

Station Noord is een druk knooppunt geworden voor openbaar vervoer. Hier komen de bussen aan uit Purmerend, Zaandam, Amsterdam-Oost en Amsterdam-West. Naast de directe Noord/Zuidlijn naar Schiphol is er een snelbusdienst waarmee reizigers zonder overstappen naar het nieuwe vliegveld Lelystad kunnen reizen. Op de begane grond van het station bevinden zich enkele winkels, en horecagelegenheden. In de directe omgeving staan (hoge) woontorens, hotels en onderwijsinstellingen. Een wandelboulevard verbindt het gebied met het winkelcentrum Boven het IJ. Het sportpark Elzenhagen-Zuid is veranderd in een modern stedelijk woongebied. De eerste woningen werden gebouwd langs het kanaal en de singel, later werd de rest van het gebied bebouwd. Alle woningen liggen op loopafstand van station Noord.

Buikslotermeerplein

Of het nu is om te winkelen, uit te gaan, vrienden te ontmoeten of een medische behandeling te ondergaan, iedereen in Noord weet in 2030 het Buikslotermeerplein te vinden. In 2030 is dit plein een centraal punt van Noord, dat ook bewoners van noordelijker gelegen gemeenten trekt. De bebouwing is naar het westen uitgebreid, tot aan metrostation Noord. De gemeentelijke diensten en loketten zijn hier te vinden, en wellicht ook het ziekenhuis nieuwe stijl. De meeste parkeervelden uit 2013 zijn bebouwd met nieuwe winkels en appartementen; parkeerruimtes zijn verplaatst naar geïntegreerde parkeergarages waardoor het plein optimaal kan worden benut.

Op en rond het plein is veel te doen. Er is een bioscoop met meerdere zalen, er zijn cafés, restaurants en eethuisjes; er ligt een bowlingbaan; er worden markten georganiseerd en er zijn nieuwe winkelconcepten bijgekomen. Zo is er een permanente marktwinkel waar bewoners hun zelf gekweekte producten uit de stads-

tuinen kunnen verkopen. Particuliere winkels en vestigingen van gewilde ketens zorgen samen voor een aantrekkelijk winkelaanbod. Doordat de winkelbranche steeds alert heeft gereageerd op nieuwe ontwikkelingen is de aantrekkingskracht van het gebied in de loop der jaren alleen maar vergroot. Er wordt continu gewerkt aan het aantrekken van nieuwe populaire winkels. Dit zorgt ervoor dat het winkelaanbod actueel en bij de tijd blijft. De winkeliersvereniging organiseert het hele jaar door gezamenlijke activiteiten zoals culturele evenementen en de commerciële shows die het plein extra allure verlenen.

Landelijk Noord

Het prachtige landelijke gebied ten noorden van de ringweg is een groen ontspanningsgebied voor de bewoners van Noord, maar ook voor bewoners uit de binnenstad. Het gebied heeft in 2030 een nieuw evenwicht gevonden tussen zijn vier gebruiksfuncties: landbouw, recreatie, natuur en wonen. Recreatie heeft daarbij aan belang gewonnen; vele recreanten en toeristen vinden jaarlijks hun weg naar landelijk Noord om er te wandelen, te fietsen, te kamperen (op het erf van de boer) of te kanoën. Dit open gebied is nagenoeg niet door bebouwing aangetast. Alleen in de zone direct boven de ringweg zijn enkele bouwprojecten op touw gezet, zoals de Poort van Waterland, waar je kano's kunt huren en streekproducten kunt eten en kopen. Daar bevindt zich ook een wellness-centrum met een hotelfaciliteit, dat al vijftien jaar succesvol draait. In de Noordstrook bevinden zich volkstuintjes, een golfterrein en enige kleine horeca.

Het grootste deel van het land is weidevogelrijk en daarmee vochtig grasland met een middeleeuwse verkavelingsstructuur. De beschermde dorpsgezichten en monumentale stolpboerderijen verlenen het gebied zijn fijne, tijdloze uitstraling. Het aantal boeren is ten opzichte van 2015 gehalveerd, de overgebleven boeren zijn plattelandsondernemers geworden die zich richten op streekproductie voor de stad, landschapsbeheer, natuur, educatie, zorg, recreatie en verstrooiing. Het land is minder in trek bij wereldmarkt georiënteerde intensieve boeren; er is een groeiend aantal particuliere initiatiefnemers op het gebied van recreatie of natuurbeleving actief.

Op het Vuurtoreneiland is een bijzonder restaurant gevestigd, met een terras en een vergaderfaciliteit. In enkele delen ten oosten van de Dieën zijn moerasgebieden ontstaan, met volop recreatiemogelijkheden en een kans op vestiging van bevers of de otter.

De wegenstructuur is niet verder verzwakt voor vrachtwagens; wel zijn er meer wandel- en fiets- paden aangelegd. In de zomer vaart een pont vanaf Zeeburg en IJburg naar Durgerdam. De dijkverzwaring in het kader van de Deltawet – als bescherming tegen overstrooming – is in 2030 uitgevoerd en is aangegrepen om de recreatieve infrastructuur te verbeteren. Er zijn meer zwemplekken, het fietspad is verbreed en er is een struinroute bijgekomen op de vooroever, door nieuwe rietlanden. Hierdoor – en door de wadden bij de Houtribdijk – is de waterkwaliteit van het Markermeer aanzienlijk verbeterd.

5. Hoe die stip aan de horizon te bereiken

Een belangrijk uitgangspunt in deze Toekomstvisie is dat de regie over de uitvoering van plannen en wensen veel minder dan in het verleden bij de overheid ligt. Doel is dan ook vooral om een stip op de horizon te schetsen. Deze stip - de verzamelde wensen van bewoners, ondernemers en overheid voor de toekomst van Noord - is opgebouwd uit dromen op verschillende niveaus.

De tien speerpunten van de Toekomstvisie hebben we hieronder op een rij gezet, samen met aandachtspunten wat betreft financiering en realisatie. Het waarmaken van al deze speerpunten zal afhangen van goed samenspel van burgers, particuliere initiatiefnemers en verschillende overheden. Ook al staat in deze visie ruimte voor initiatief voorop, in alle gevallen zal daar ook visie en ondersteuning van stadsdeel, stad, stadsregio en soms ook het rijk bij nodig zijn.

1. Brug over het IJ

2. Sluiten metroring, (Sloterdijk – CS over noordelijke IJ-oever) en doortrekken Noord-Zuidlijn naar Schiphol

Bij deze eerste twee gaat het om infrastructuur op grootstedelijke schaal die raakt aan het toekomstig functioneren van de stad. Het gaat ook om investeringen die samenhangen met (potentiële) investeringen in de stad door beleggers en ontwikkelaars. Daarom moeten afwegingen over nieuwe infrastructuur - meer dan de afgelopen jaren - worden gemaakt tegen de achtergrond van hun opbrengst binnen het totale ontwikkelingsperspectief van de stad. Een brug over het IJ en sluiten van de metroring zijn geen 'dure infrastructuurwensen zonder opbrengst'. Om de ontwikkelkansen langs de IJ-oevers te kunnen verzilveren, zijn ze te zien als een absolute must om het groeiende aantal passagiers tussen beide IJ-oevers effectief te kunnen opvangen. Ze zijn ook mentaal van belang voor het gevoel in één ongedeeld stadscentrum te zijn. Ze raken aan de ontwikkeling van Schiphol, de Zuidas, de Zaan-IJ-oevers en Amsterdamse centrum en hun onderlinge samenhang. Dat is een verhaal dat breed moet worden gedeeld en uitgevent. Een verhaal dat het vertrouwen wekt dat ieder zijn deel bijdraagt om het waar te maken.

3. 14.500 extra woningen

op locaties Elzenhagen-Zuid en -Noorderkwartier, Buisklosterham, NDSM-werf, Hamerstraatgebied, Metaalbewerkerweg

4. Woningen voor jongeren en starters

Vanuit ditzelfde brede perspectief bepleit Noord ambitie in het woningbouwprogramma tot 2030. Gelet op de latente woningbehoefte in Amsterdam is het niet vol te houden om de ontwikkeling van de stad té lang uitsluitend aan de leiband van de vereveningsfondsdiscipline te laten lopen. Uiteraard moeten er woningen worden gebouwd waar vraag naar is, maar het strategisch onbebouwd laten van Elzenhagen-Zuid, vlak naast Noord-Zuidlijnhalte Noord is een voorbeeld van 'penny wise, pound foolish'. Noord stelt voor Elzenhagen-Zuid vanaf het Noord-Hollands Kanaal te gaan bebouwen en verder op braakliggende grond, Hamerstraatgebied en Metaalbewerkerweg in te zetten op een mix van woningen voor jongeren, studenten en starters; zelfbouwoningen en woningen voor middeninkomens die nu scheef wonen vanwege een gebrek aan alternatieven. Het mes snijdt zo aan twee kanten: doordat er overwegend goedkope woningen worden bijgebouwd voor de nieuwe instroom en middeldure woningen die zorgen voor doorstroming, blijft de sociale huurvoorraad behouden en betaalbaar. In stedelijk-regionaal verband zijn afspraken over deze strategie vast te leggen.

Een evenwichtig woningaanbod en prettig wonen in Noord heeft de afgelopen jaren in de deelraad altijd flink in de belangstelling gestaan en ook bij de totstandkoming van deze visie is hier veel over gesproken. Het is goed om stil te staan bij de rol die de bestuurscommissie in de toekomst op dit vlak zou kunnen spelen. Wat Noord betreft worden voortaan op twee niveaus afspraken gemaakt met woningcorporaties: op regionaal niveau en op wijkniveau. De woningmarkt functioneert regionaal, niet stedelijk. De stedelijke afspraken met corporaties en de indeling in vier woningmarktgebieden is achterhaald en kan vervallen. Het functioneren van de regionale woningmarkt kan het best op regionaal niveau worden gevolgd en beïnvloed. Niet alleen met overheid en corporaties, maar ook met andere ontwikkelende partijen. Daardoor gaan woningmarktgebieden elkaar in grote lijnen goed aanvullen in plaats van elkaar beconcurreren. Daar-

naast is op wijkniveau fijnregeling nodig om een buurt of wijk goed te laten functioneren. Corporaties, bestuurscommissies en huurdersorganisaties maken afspraken op het gebied van verkoopbeleid, de gewenste verhouding tussen sociale huurwoningen en koopwoningen, samenvoegingen en renovaties van huizen, vastgoedbeheer en andere kwesties die lokaal impact hebben.

5. Beschermen en versterken Waterlandse Zeedijk

6. Landelijk Noord onbebouwd en ruimte voor recreatie en natuurontwikkeling

Beide hebben te maken met bescherming van belangrijke kernkwaliteiten van Noord, de bescherming van het open landschap aan de noordrand van de stad en behoud van het cultuurhistorisch erfgoed. Toch zijn ook hier ontwikkelingen en 'initiatieven' die per geval op waarde moeten worden geschat. Levert een zorgboerderij of een toeristisch transferium een bijdrage aan het gebied? Mag een kinderdagverblijf uitbreiden op een bovenetage in het dijklint? De antwoorden blijken in de praktijk niet altijd even makkelijk te geven. Steeds moet in het oog gehouden worden dat het nieuwe bijdraagt tot instandhouding - en liever nog versterking - van het oude. In Landelijk Noord zijn veel karakteristieke brede watergangen geleidelijk smaller geworden of gedempt. De Waterlandse Zeedijk is door ingrepen in het verleden op verschillende locaties doorsneden. Mogelijkheden om deze karakteristieke elementen te versterken door nieuwe ontwikkeling, worden benut.

7. Verbinden oud en nieuw

verbinden van nieuwe stedelijke gebieden aan het IJ met naastgelegen, bestaande woonwijken

De stedelijke dynamiek aan het IJ sluit aan op een daarop aansluitende dynamiek in bestaande, achterliggende wijken. Overhoeks - van der Pekstraat - Mosveld is te zien als pilot; een tweezijdige programmering die ruimtelijke en sociale tweedeling voorkomt door ervoor te zorgen dat oude en nieuwe bewoners van Noord iets in elkaars wijken te zoeken hebben. Daarvoor is het belangrijk het oude en nieuwe Noord steeds als één ontwikkeling te kunnen blijven zien. In de nieuwe bestuurlijke verhoudingen in 2014, betekent dit in de samenwerking tussen stad en stadsdeel dat de schotten tussen beheergebieden en ontwikkelingsgebieden overstegen moeten worden. Er moet een vorm worden gevonden, waarbij zowel de stad als het stadsdeel steeds samen werken aan één ongedeeld, samenhan-

gend Noord en waarbij wijkontwikkeling wordt vormgegeven vanuit de gedachte van 'ontwikkeld beheer'.

8. Faciliteren van initiatief 'van onderop'

Ruimte bieden voor initiatief is een belangrijk uitgangspunt in deze visie. We willen naar een overheid die niet forceert, maar één die de ontwikkeling begeleidt door initiatief te faciliteren. Er is een groeiende tendens dat mensen hun eigen omgeving meer direct zelf willen beïnvloeden; liefst op kleine praktische schaal en zonder eerst de hele wereld op zijn kop te zetten. Dit type doe-mensen is in Noord van oudsher sterk vertegenwoordigd en de ontwikkeling van Amsterdam zal daar de komende tijd steeds meer op steunen. Het kan gaan om ondernemers die zich willen vestigen of willen uitbreiden; een bouwgroep met plannen voor een wooncomplex met buurtfuncties; een initiatiefgroep die gezamenlijke energieopwekking op poten wil zetten of een groep buurtbewoners die een buurtkamer wil realiseren. Meer dan voorheen is er dan ook aanleiding om initiatieven op lokaal niveau te begeleiden en faciliteren. Deze tendens verhoudt zich eigenlijk heel slecht met de centralisering van bevoegdheden op stedelijk niveau.

9. Faciliteren van de maakindustrie

Noord wil de maakindustrie behouden. Veel van deze bedrijven hebben door innovatie een enorme ontwikkeling doorgemaakt en zijn van groot belang voor het functioneren van de lokale en regionale economie. Dat geldt aan de IJ-oeveren bij uitstek voor het groeiende nautische bedrijvencluster rond jachtbouw, dat nieuwe inhoud geeft aan het Noordse scheepsbouwverleden. Noord wil de dynamiek aan de IJ-oeveren vooral ook inhoud geven door deze en soortgelijke bedrijfstakken hier een rol in te geven. Overheden, onderwijs en bedrijfsleven dragen daar op de volgende manieren aan bij:

- Op maat faciliteren van voldoende fysieke en milieuruimte voor de maakindustrie;
- Investeren in beroepsvoorlichting en onderwijs, zodat de instroom in technische beroepen toeneemt;
- Vakopleidingen en kennisinstituten aantrekken waaraan nieuwe en traditionele industrieën in Noord en de haven behoefte hebben.
- Acquisitie richten op nieuwe productiebedrijven, liefst gekoppeld aan de haven;

- samen investeren in het verbeteren van het imago van de maakindustrie;
- Na de komst van HISWA (de beurs en de haven) naar de NDSM-werf in 2012 is in 2030 een stevige nautische bedrijvigheid op gang gekomen rond de jachtbouw. Met Zaanstad geven we een nieuwe invulling aan de scheepsbouw die er sinds jaar en dag heeft gebloeid.

10. Aanboren van potenties van mensen

stimuleren van deelname en talentontwikkeling

Noord kent vele gezichten en mensen met uiteenlopende mogelijkheden. Aan het slot van deze visie benadrukken we dat de mogelijkheden van al die bijna negentigduizend Noorderlingen het uitgangspunt zijn bij beantwoording van de vraag hoe Noord er uit moet zien en hoe Noord als samenleving moet worden vormgegeven. De diversiteit van wensen en signalen uit Noord zijn het vertrekpunt geweest van de Toekomstvisie. Mensen moeten zich straks in het Noord van 2030 kunnen herkennen en het gevoel hebben aan dat Noord te hebben bijgedragen.

Dat hangt niet alleen van een Toekomstvisie af, maar ook van het type overheid dat hier de komende zeventien jaar mede handen en voeten aan moet geven. Het is essentieel dat dit een overheid is die zicht niet 'terugtrekt'; die ook niet vooraan staat om de regie te voeren of te 'bemoeizorgen'. Bij deze Toekomstvisie past een overheid die weet wat er in de samenleving omgaat; die kan loslaten als het moet; die in partnerschappen meehelpt realiseren en die in al haar burgers het beste boven brengt om daaraan bij te dragen.

Appendix

Relevante maatschappelijke trends en ontwikkelingen

Zoals gezegd aan het begin van deze Toekomstvisie: bij het ontwerpen van deze visie hebben wij ons behalve door de dromen, wensen en behoeften van bewoners, ondernemers en instellingen ook laten leiden door de context waarin al die plannen en ideeën tot ontwikkeling zullen worden gebracht. Noord is geen eiland; het maakt onderdeel uit van de stad Amsterdam, van Nederland, van Europa, van de (westerse) wereld. Om actuele maatschappelijke trends en ontwikkelingen kunnen we niet heen. Sommige trends, zoals de technologische vooruitgang, maken nieuwe dingen mogelijk; andere begrenzen ons, denk aan de huidige financiële crisis. Ongetwijfeld ziet de maatschappij er over zeventien jaar, in 2030, in talloze opzichten anders uit. Hoe, dat valt nu nog niet te voorspellen. Wel zeker is dat de veranderingen tussen nu en straks mede de verdere ontwikkeling van Noord bepalen. Impliciet zijn veel van deze ontwikkelingen in de voorgaande nota de revue gepasseerd. Hieronder stippen we ze nog eens aan.

Gemeentes krijgen een nieuwe rol

Mede als gevolg van bezuinigingen concentreert de overheid zich steeds meer op kerntaken en laat ze de uitvoering van taken op het gebied van zorg, welzijn, cultuur, ruimtelijke ontwikkeling en economie meer over aan de gemeenschap. Zo is de gemeente bijvoorbeeld niet langer trekker van een veelheid aan woningbouwprojecten, maar komen deze veelal op particulier initiatief van de grond. De gemeenten worden intussen zwaarder belast met taken die voorheen aan de centrale overheid waren toegekend. Dit is nu vooral zichtbaar in het sociale domein, met de voorgenomen decentralisatie van de jeugdzorg, de AWBZ en de sociale zekerheid. Deze ontwikkeling sluit aan op de wens naar meer gemeenschapszin, zelfredzaamheid en zorg. Er is een kanteling gaande waarbij burgers niet langer recht op zorg kunnen claimen van de overheid, maar waarbij van hen wordt verlangd dat ze op dit vlak een eigen verantwoordelijkheid nemen en de noodzaak tot zorg voorkomen of minimaliseren.

De economische crisis

De vraag is hoe lang de economische crisis nog voortduurt en wat de effecten zullen zijn op de werkgelegenheid en de toenemende armoede. De laatste tien jaar groeide de werkgelegenheid in Noord sterker dan in heel Amsterdam. In

die tijd is de creatieve industrie in Noord sterk opgekomen. In Noord is relatief veel werk in industrie en bouwrijverheid. De laatste sector is kwetsbaar. Hoewel Noord tot nu toe vrij ongeschonden uit de strijd is gekomen, valt niet zonder meer aan te nemen dat de bedrijvigheid in het stadsdeel in de nabije toekomst niet alsnog schade zal ondervinden van de wereldwijde crisis in de economie.

Technologische veranderingen

Digitalisering en automatisering ontwikkelen zich verder, nieuwe schone technologieën dragen bij aan schoner vervoer en minder energieverstopping. Werken kan op zeer veel plekken buiten het kantoor, flexwerken en thuiswerken wordt steeds meer de standaard. Veel diensten, informatie en netwerken zullen digitaal zijn, zoals webwinkels, buurtwebsites voor vraag en aanbod en websites voor dienstverlening. Sociale media zullen een belangrijke rol spelen in het leggen en onderhouden van contacten, maar ook in educatie, cultuur en uitgaan.

Individualisering en vergrijzing

Er is een verdergaande huishoudensverdunning en de individualisering neemt toe. Uit diverse onderzoeken blijkt dat het aandeel alleenstaanden verder zal toenemen in de Nederlandse samenleving, ook in Noord. Amsterdam zal een veel lagere vergrijzing kennen dan de rest van Nederland. Dit heeft te maken met de enorme instroom van achttien- tot dertigjarigen en het gegeven dat dertigers en veertigers langer in de stad blijven wonen.

De stad als economische motor

Stedelijke agglomeraties worden steeds belangrijker voor de economische ontwikkeling. De metropoolregio Amsterdam (met Schiphol) presteert goed in vergelijking met andere steden in Nederland. Internationale bedrijven zoeken naar aantrekkelijke Europese vestigingslocaties. Dat zijn steden waar ze hoog- én laagopgeleide werknemers kunnen vinden en waar veel goede toeleveranciers en diensten zijn voor het bedrijf zelf. Maar ook aantrekkelijke woningen en een goede woonomgeving voor hun werknemers, met cultuur, recreatie, ontspanning en groen, is belangrijk. Bedrijven hebben in Europa veel keus: Amsterdam moet concurreren met andere steden.

Amsterdam wil goed blijven meedoen in deze concurrentie en Noord, waar nog veel ruimte is, kan hieraan een bijdrage leveren.

Internationaal naast kleinschalig

Er is een tendens gaande van sterke internationalisering. Bedrijven opereren steeds meer wereldwijd en zoeken overal ter wereld naar een gunstig belastingklimaat, lage loonkosten en beschikbaarheid van goedkope energie en gemakkelijke regelgeving. De rol van nationale overheden wordt kleiner. Werknemers komen uit binnen- en buitenland en zullen mobieler zijn op deze meer internationale arbeidsmarkt. Burgers oriënteren zich ook meer en meer op mensen, producten en diensten in het buitenland.

Tegelijkertijd vormen kleinschalige initiatieven een steeds serieuzer alternatief naast het aanbod van grote (internationale) instellingen, omdat ze via het internet sneller toegankelijk zijn. Voorbeelden zijn het zelf energie opwekken (windmolens, zonnecollectoren) naast grote energiebedrijven, stadslandbouw naast groot-schalige agrarische productie en buurthulpdiensten naast professionele zorgdiensten. Deze transitie naar eigen en gezamenlijk initiatief is ook in Noord zichtbaar.

Uitbreiding van het centrum naar buitengebieden, met tweedeling in de bevolking als gevolg

Er is binnen Amsterdam een uitwaaiering van centrumfuncties naar stadsdelen rondom het centrum. Samenhangend voltrekt zich een proces van gentrification, een verdringing van oorspronkelijke bewoners door nieuwe, hoogopgeleide en vaak kapitaalkrachtige bewoners in deze gebieden. In Noord zien we dat aan de IJ-oeveren en in de tuindorpen. Zonder bijsturing zal in Nederland en ook in Amsterdam de tweedeling naar opleiding en inkomen toenemen. Binnen Amsterdam groeien de verschillen tussen de centraal gelegen stadsdelen en de stadsdelen in de ring daaromheen. Een risico is dat de tweedeling binnen Noord groeit.

Gemeente Amsterdam
Stadsdeel Noord

Toekomstvisie
2030